Міністерство науки і освіти України Житомирський державний технологічний університет Кафедра програмного забезпечення систем

Лабораторна робота З дисципліни «Математичні методи дослідження операцій»

Студента <u>3</u> курсу групи <u>ПІ-48</u>
Галузь знань 0501 «Інформатика та обчислювальна техніка»
Напрям підготовки 6.050103
«Програмна інженерія»

Виконав Перевірив Бліндарук Т.В. Яремчук С.І. Тема: Симплекс-метод

Мета: Створення програмного забезпечення для реалізації алгоритму знаходження оптимального розв'язку задач лінійного програмування.

Зміст

Теоретичні відомості	3	
Керівництво користувача		
Керівництво програміста	6	
Висновок	1.3	

Теоретичні відомості

Задача лінійного програмування - задача знаходження екстремуму лінійної функції цілі на множені припустимих значень, обмежених системою лінійних рівнянь.

Симплекс-метод — метод розв'язання задачі лінійного програмування, в якому здійснюється скерований рух по опорних планах до знаходження оптимального розв'язку; симплекс-метод також називають методом поступового покращення плану. Метод був розроблений американським математиком Джорджем Данцігом у 1947 році.

Основна ідея симплекс-методу: перебір кутових точок. На кожному кроці методу здійснюється перехід від даної кутової точки в сусідню, що знаходиться на одному ребрі з даною, зі значенням функції цілі меншим(або рівним) ніж в даній.

Для застосування симплекс-методу необхідно щоб задача мала зручний для цього вид.

Зручний вид задачі лінійного програмування для застосування симплексметоду:

- 1) Функції цілі мінімізується
- 2) Вільні члени обмежень невід'ємні.
- 3) Обмеження складається лише з рівнянь.
- 4) Матриця коефіцієнтів при базисних змінних одинична(в кожному рівнянні міститься одна базисна змігга з коефіцієнтом "+1" і кожна базисна змінна міститься лише в одному рівнянні.
- 5) На всі змінні накладено умови невід'ємності.

Керівництво користувача

Програма реалізована в вигляді веб сторінки і може бути запущена за допомогою браузера. Після запуску програми, буде відчинена перша форма, в якій необхідно вказати параметри задачі лінійного програмування. А саме, кількість обмежень та кількість керованих змінних.

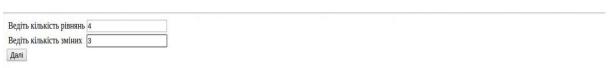

Рисунок 1 Форма параметрів задачі лінійного

Після натиснення кнопки "Далі", користувач потрапляє на форму заповнення даних, які стосуються задачі лінійного програмування.

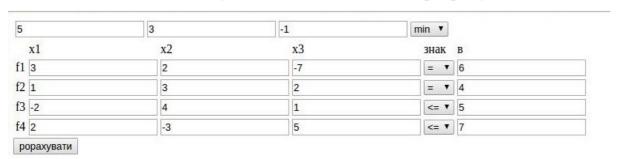

Рисунок 2 Форма введення даних

Після натиснення на кнопку "Розрахування" відбудеться розв'язання задачі лінійного програмування. Якщо задача має вид не зручний для застосування симплекс-методу, програма виконає відповідні перетворення. В результаті розв'язання буде виведено результат.

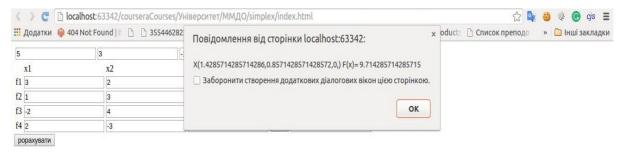

Рисунок 3 Результат

Керівництво програміста

Програма реалізована за допомогою можливостей мови Java Script.

Точкою входу додатку є HTML документ index.html. Саме в цьому документі відбувається підключення необхідних скриптів а також запуск програми.

```
<!DOCTYPE html>
<html>
<head lang="en">
 <meta charset="UTF-8">
 <title></title>
</head>
<body>
<script src="node_modules/jquery/dist/jquery.min.js"></script>
<script src="js/Input.js"></script>
<script src="js/Simplex.js"></script>
<script src="js/ElementarySimplex.js"></script>
<script>
 var M = 1000000000;
 (new Input()).firstView();
</script>
</body>
</html>
```

В програмі є 3 основні класи:

- Input служить для воду інформації
- Simplex використовується для приведення ЗЛП до виду зручтного для застосування симплекс методом.
- ElementarySimplex Використовується для розв'язування симплекс методом ЗЛП.

Class Simplex

```
/**
  * Created by t.blindaruk on 17.06.16.
  */
/**
  * @param goalsFunction
  * @param matrix
  * @constructor
  */
function Simplex(goalsFunction, matrix) {
  this.goalsFunction = goalsFunction;
  this.matrix = matrix;
  this.changeGoalFunction = 0;
  this.changeMatrix = [];
}
Simplex.prototype.run = function () {
  var self = this;
```

```
if (self.goalsFunction[self.goalsFunction.length - 1] === -1) {
   self.changeGoalFunction = 1;
   for (var i = 0; i < self.goalsFunction.length; ++i) {
     self.goalsFunction[i] = -self.goalsFunction[i];
   }
  }
  self.goalsFunction.splice(-1, 1);
  self.base = [];
  this.checkB();
  this.lessEqual();
  if (!this.moreEqualAndEqual()) {
   this.more();
  this.equals();
  for (var y = 0; y < self.matrix.length; ++y) {
   self.matrix[y].splice(-2, 1);
 debugger;
  for (var iy = 0; iy < self.matrix.length; ++iy) {</pre>
   for (var ix = self.matrix[iy].length - 2; ix >= 0; --ix) {
     if (self.matrix[iy][ix] === 1) {
       var count = 0;
       for (var iyy = 0; iyy < self.matrix.length; ++iyy) {</pre>
         if (self.matrix[iyy][ix] === 1) {
           count++;
         }
       if (count === 1) {
         self.base.push(ix);
         break;
       }
     }
   }
  debugger;
  return {
    'matrix': self.matrix,
    'goalsFunction': self.goalsFunction,
    'base':self.base
 }
};
Simplex.prototype.checkB = function () {
 var self = this;
  for (var i = 0; i < self.matrix.length; ++i) {</pre>
   if (self.matrix[i][self.matrix[i].length - 1] < 0) {</pre>
     for (var ix = 0; ix < self.matrix[i].length; ++ix) {</pre>
       self.matrix[i][ix] = -self.matrix[i][ix];
     }
   }
 }
};
Simplex.prototype.lessEqual = function () {
 var self = this;
 for (var y = 0; y < self.matrix.length; ++y) {</pre>
   var lengthVectorY = self.matrix[y].length;
   if (self.matrix[y][lengthVectorY - 2] === -1) {
     for (var yy = 0; yy < self.matrix.length; ++yy) {</pre>
       self.matrix[yy].splice(-2, 0, ((yy === y) ? 1 : 0));
     }
     self.goalsFunction.push(0);
     self.changeMatrix.push(y);
   }
 }
Simplex.prototype.moreEqualAndEqual = function () {
```

```
var self = this:
 var bestEqualIndex = -1;
  var bestEqualValue = -1;
  var vectorMore = [];
  var bestMoreIndex = -1;
 var bestMoreValue = -1;
  for (var y = 0; y < self.matrix.length; ++y) {
   var sign = self.matrix[y][self.matrix[y].length - 2];
   if (sign === 1) {
     vectorMore.push(y);
     var value = self.matrix[y][self.matrix[y].length - 1];
     if (bestMoreValue < value) {</pre>
       bestMoreIndex = y;
       bestMoreValue = value;
     }
   } else if (sign === 0) {
     var value = self.matrix[y][self.matrix[y].length - 1];
     if (bestEqualValue < value) {</pre>
       bestEqualIndex = y;
       bestEqualValue = value;
     }
   }
  if (bestEqualIndex !== -1 && bestMoreIndex !== -1) {
   if (bestEqualValue < bestMoreValue) {</pre>
     var k = parseInt((bestMoreValue / bestEqualValue) + 1);
     for (var i = 0; i < self.matrix[bestEqualIndex].length; ++i) {</pre>
       self.matrix[bestEqualIndex][i] *= k;
     }
   }
   for (var y = 0; y < self.matrix.length; ++y) {</pre>
     var lengthVectorY = self.matrix[y].length;
     if (self.matrix[y][lengthVectorY - 2] === 1) {
       for (var yy = 0; yy < self.matrix.length; ++yy) {</pre>
         self.matrix[yy].splice(-2, 0, ((yy === y) ? -1 : 0));
       for (var ix = 0; ix < self.matrix[y].length; ++ix) {</pre>
         self.matrix[y][ix] = self.matrix[bestEqualIndex][ix] - self.matrix[y][ix];
       self.goalsFunction.push(0);
       self.changeMatrix.push(y);
     }
   }
   return true;
 return false;
}:
Simplex.prototype.more = function () {
 var self = this;
 var bestMoreIndex = -1;
  var bestMoreValue = -1;
  for (var i = 0; i < self.matrix.length; ++i) {</pre>
   if (self.matrix[i][self.matrix[i].length - 2] === 1) {
     var value = self.matrix[i][self.matrix[i].length - 1];
     if (bestMoreValue < value) {</pre>
       bestMoreIndex = i;
       bestMoreValue = value;
   }
  if (bestMoreIndex !== -1) {
   for (var iy = 0; iy < self.matrix.length; ++iy) {</pre>
     self.matrix[iy].splice(-2, 0, ((iy === bestMoreIndex) ? -1 : 0));
   }
   self.goalsFunction.push(bestMoreIndex);
```

```
for (var y = 0; y < self.matrix.length; ++y) {</pre>
      if (self.matrix[y][self.matrix[y].length - 2] === 1 && y !== bestMoreIndex) {
       for (var iy = 0; iy < self.matrix.length; ++iy) {</pre>
         self.matrix[iy].splice(-2, 0, ((iy === y) ? -1 : 0));
       for (var ix = 0; ix < self.matrix[y].length; ++ix) {</pre>
         self.matrix[y][ix] = self.matrix[bestMoreIndex][ix] - self.matrix[y][ix];
       self.changeMatrix.push(y);
       self.goalsFunction.push(0);
   }
 }
};
function find(array, value) {
 var result = false;
 for (var i = 0; i < array.length; ++i) {
   if (array[i] === value) {
     result = true;
     break;
   }
 }
 return result;
Simplex.prototype.equals = function () {
 var self = this;
  for (var y = 0; y < self.matrix.length; ++y) {</pre>
   if (!find(self.changeMatrix, y)) {
     for (var iy = 0; iy < self.matrix.length; ++iy) {</pre>
       self.matrix[iy].splice(-2, 0, (iy === y) ? 1 : 0);
     self.goalsFunction.push(M);
```

Клас який відповідає за перетворення ЗЛП до виду зрунчого для застосування симплекс методом

Class ElementarySimplex

Даний клас відповідає за розв'язування симплекс таблиці.

Конструктор містить

```
goalFunction,matrix,basis
```

Для обрахування симплекс табоиці необхідно визвати функцію run.

/**

```
* Created by tania on 15.06.16.

*/
/**

* @param goalFunction

* @param matrix

* @param basis

* @constructor
```

```
function ElementarySimplex(goalFunction, matrix, basis) {
 var self = this;
  self. option = {};
 //self._option.goalFunction = [-2, -1, 0, 0, 0];
  self. option.goalFunction = goalFunction;
 //self._option.matrix = [
      [-1, 1, 1, 0, 0, 2],
 //
 //
        [3, 0, -2, 1, 0, 3],
       [1, 0, 3, 0, 1, 12]
 //];
  self. option.matrix = matrix;
 //self.\_option.basis = [1, 3, 4];
 self. option.basis = basis;
}
* @returns {{status: string, goalFunction: (*|Array), matrix: (*|Array), basis: (*|Array)}}
ElementarySimplex.prototype.run = function () {
 var result = {
   'status': 'go',
    'goalFunction': this._option.goalFunction,
    'matrix': this._option.matrix,
    'basis': this. option.basis
 };
 do {
   debugger;
   result = this.runIteration(result);
  } while (result['status'] === 'go');
  return result;
};
* @param option
* @returns {{status: string, goalFunction: *, matrix: *, basis: *}}
ElementarySimplex.prototype.runIteration = function (option) {
 var goalFunction = option['goalFunction'];
 var matrix = option['matrix'];
 var basis = option['basis'];
  var evaluationVector = this.findEvaluation(goalFunction, matrix, basis);
 var maxEv = this.findMaxEvaluation(evaluationVector);
  var status = 'go';
  if (maxEv !== -1) {
   var row = this.findMinX(matrix, maxEv);
   if (row !== '-') {
     matrix = this.nextTable(matrix, row, maxEv);
     if(basis[row] === maxEv){
       status = 'end';
     basis[row] = maxEv;
   } else {
     status = 'unlimited';
   }
  } else {
   status = 'end';
  if (row === maxEv) {
   status = 'end';
  return {
    'status': status,
    'goalFunction': goalFunction,
    'matrix': matrix,
    'basis': basis
 }
};
```

```
/**
* @param goalFunction
* @param matrix
* @param basis
* @returns {Array}
ElementarySimplex.prototype.findEvaluation = function (goalFunction, matrix, basis) {
  var functionVector = new Array(goalFunction.length);
  for (var y = 0; y < matrix.length; ++y) {
   for (var x = 0; x < matrix[y].length - 1; ++x) {
     if (!functionVector[x]) {
       functionVector[x] = 0;
     functionVector[x] += goalFunction[basis[y]] * matrix[y][x];
   }
  }
  for (var i = 0; i < goalFunction.length; ++i) {
   functionVector[i] -= goalFunction[i];
  return functionVector;
};
* @param vectorEvaluation
* @returns {number}
ElementarySimplex.prototype.findMaxEvaluation = function (vectorEvaluation) {
 var j = -1;
  var evaluation = -1;
  for (var i = 0; i < vectorEvaluation.length; ++i) {
   if (evaluation < vectorEvaluation[i]) {</pre>
     evaluation = vectorEvaluation[i];
     j = i;
   }
 }
  return j;
};
* @param matrix
* @param maxEvaluation
* @returns {string}
ElementarySimplex.prototype.findMinX = function (matrix, maxEvaluation) {
 var vectorRelations = [];
  var functionLenght = 0;
  for (var y = 0; y < matrix.length; ++y) {
    functionLenght = matrix[y].length;
   if (matrix[y][maxEvaluation] <= 0) {</pre>
     vectorRelations.push('-');
   } else {
     vectorRelations.push(matrix[y][functionLenght - 1] / matrix[y][maxEvaluation]);
   }
  }
  var min = '-';
  var j = '-';
  for (var i = 0; i < vectorRelations.length; ++i) {</pre>
   if ((!isFinite(min) && isFinite(vectorRelations[i])) ||
      (isFinite(min) && isFinite(vectorRelations[i]) && min > vectorRelations[i])
     min = vectorRelations[i];
     j = i;
   }
 }
 return j;
};
/**
```

```
* @param matrix
* @param row
* @param coll
* @returns {*}
ElementarySimplex.prototype.nextTable = function (matrix, row, coll) {
 var pivotNumber = matrix[row][coll];
  for (var i = 0; i < matrix[row].length; ++i) {</pre>
   matrix[row][i] /= pivotNumber;
  for (var y = 0; y < matrix.length; ++y) {
   if (y !== row) {
     var pivotRowNumber = -matrix[y][coll];
     for (var x = 0; x < matrix[y].length; ++x) {
       matrix[y][x] += matrix[row][x] * pivotRowNumber;
     }
   }
 }
 return matrix;
ElementarySimplex.prototype.getPoint = function(){
 var self = this;
  var point =[];
  for(var i =0; i<self._option.goalFunction.length; ++i){</pre>
   point.push(0);
 for(var i =0; i<self._option.basis.length; ++i){</pre>
   point[self._option.basis[i]] = self._option.matrix[i][self._option.matrix[i].length-1];
 return point;
```

Висновок

Під час виконання лабораторної роботи було створено web-додаток, який надає змогу своїм користувачам отримувати оптимальний розв'язок задач лінійного програмування. Алгоритм програми базується на використанні алгоритму симплекс-методу. Додаток розрахований як на опрацювання задач лінійного програмування, що мають зручний вигляд для застосування симплекс методу, так і задач, для яких потребується приведення до зручного вигляду для розв'язування (окрім обмежень). Дана програма є зручною у використані.